

Otuzuncu Söz, İkinci Maksat'ın sonundaki dua, zikir ve ayetlerin meallerini vererek kısaca açıklar mısınız?

دَعْوَاهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَجِيتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

1. seni ,ım'Allah' :şudur duaları oradaki Onların” دَعْوَاهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ tenzih ederiz.'

“ .dır’selâm’ ,ise tahiyyeleri birbirlerine Orada” وَتَجِيتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ

O cennetlerde birbirlerine veya meleklerin onlara iyi dilekleri, selâmdır.

“Ve dualarının sonu da 'Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun.' demeleridir.” وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Onlar cennete girdiklerinde, Allah'ın azamet ve kibriyasına karşı, O'nu celâl sıfatlarıyla tavsif ederler. Sonra melekler onları selamlayıp her türlü kötü şeyden selamete erdiklerini ve her türlü ikrama nail olacaklarını haber verirler.

Veya doğrudan ilâhî selâma muhatap olurlar. Onlar da Cenab-ı Hakka hamdüsenada bulunurlar, (Yûnus, 10/10)

2. 'Senin bize لا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا “Dediler: 'Seni tenzih ederiz.' قَالَو سُبْحَانَكَ öğrettiklerinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur.'”

Bu, meleklerin acz ve kusurlarını bir itiraflarıdır. Suallerinin itiraz için değil, öğrenme gayeli olduğunu, keza, insanın üstünlüğü ve yaratılış hikmetiyle alâkalı olarak, daha önce kendilerine gizli olan durumun vuzuha kavuştuğunu hissettirmektir. Onlara daha önce bilmedikleri bir durumu bildirmesine ve açmasına mukabil nimetine şükür izhar etmektir. Ayrıca, bütün ilmin Allah'a ait olduğunu ifade ile edebe müraattir.

“Sübhan” kelimesi “Ğufrane” gibi mastardır. Tenzih mânâsında olan tesbih için âlem olarak kullanılır.

Meleklerin, kelâmlarının başında bu kelimeyi kullanmaları, Hz. Ademin yaratılış hikmetini sorulmalarından ve hakikat-i hâli bilmemekten dolayı özür beyan etmektir. Bundan dolayı bu kelâm, tövbenin anahtarı kılındı. Mesela Hz. Musa,

---

Allah'tan rüyet talebi sonrası bayıldı. **“... Ayılıp kendine gelince, 'Sen sübhansın, sana döndüm.' dedi.”** (A'raf, 7/143).

Hz. Yunus da balığın karnında, **“Senden başka ilâh yoktur. Sen sübhansın (münezzehsin). Ben gerçekten zalimlerden oldum.”** (Enbiya, 21/87) dedi.

“.sin'Hakîm ,sin'Alîm sen Şüphesiz” إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ Yani Sen **Alîm'sin**, sana gizli bir şey yoktur. **Hakîm'sin**, her yaptığını tam bir hikmetle yaparsın. (Bakara, 2/32)

3. sonra erdirdikten hidayete Bizi !Rabbimiz” رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا kalplerimizi eğiltme.”

Hz. Peygamber (asm) şöyle buyurur:

“Âdemoğlunun kalbi Rahmânın parmaklarından iki parmağı arasındadır. İsterse hak üzere kâim kılar, isterse de haktan saptırır.” (Müslim, Kader 3, h.no: 2745)

Ayete şöyle mânâ verildi: “Ya Rabbena, kalplerimizi saptıracak şekilde bizi belalarla mübtelâ eyleme!”

Bizi hakka, iman etmeye hidayet ettikten sonra, saptırma.

“.bahşet rahmet bir katından Bize” وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً

“O rahmet bizi kurbiyetine (yakınlığına) mazhar kılsın, bu rahmetle senin nezdinde olana ulaşalım.” Âyette istenen rahmet, hak üzere sabit olmakta muvaffakiyet veya günahlardan mağfiret de olabilir.

“.sın'Vehhab sen Şüphesiz” إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ Her isteneni veren sensin.

Âyette hidayet ve dalaletin Allah'tan olduğuna, kullarına verdiklerini lütuf ile verdiğiine, yoksa hiçbir şeyin kendisine vacip olmadığına bir delil vardır. (Âl-i İmrân Suresi, 3/8)